

7. LAPSZÁM
2019

Kisokos Nagyokos

SZÉKELYFÖLDI FOLYÓIRAT GYEREKEKNEK,
SZÜLŐKNEK ÉS PEDAGÓGUSOKNAK

Elfogadás • Méltóság • Megértés

NYUGTATÓ

BÁCS BÉLA JÁNOS

Menekültek, bevándorlók és utódaik / 4. oldal

LÉLEKÁPOLÁS FELNŐTTEKNEK

SIMÓ IRMA

Lélekápolás telefonon és e-mailben / 8. oldal

KITEKINTŐ

Dr. OLÁH ZOLTÁN

„Idegen voltam, és befogadtatok” / 10. oldal

SZÜLŐI AGGODALOMCSÖKKENTŐ

FORRÓ-ERŐS GYÖNGYI

Olyan „más” lett a gyerekem... / 14. oldal

INTERJÚ

Kalányos Ottó kispappal beszélgettünk / 18. oldal

ODAFIGYELŐ OKTATÁS

LÁZÁR CSILLA

Bepillantás egy valóban gyermekközpontú
oktatási rendszerbe / 24. oldal

Tartalom

BEKÖSZÖNŐ

SIMÓ IRMA

- Elfogadás, méltóság, megértés 3

NYUGTATÓ

BÁCS BÉLA JÁNOS

- Menekültek, bevándorlók és utódaik 4

LELKIGONDOZÁS

DEMETER ZSUZSA

- Elfogadlak? 6

LÉLEKÁPOLÁS FELNŐTTEKNEK

SCHMIDT ZSÓFIA

- (Ön)el(nem)fogadás 7

- Krízis, megelőzés, támogatás –
Lélekápolás telefonon és e-mailben
(összeállította: SIMÓ IRMA) 8

KITEKINTŐ

Dr. OLÁH ZOLTÁN

- „Idegen voltam, és befogadtatok” 10

- Képzés-élmény: multiplikátor
képzés a menekültválság témakörében
(összeállította: PÉTER BOGLÁRKA) 12

BELELAPOZÓ

- (összeállította: Péter Boglárka) 13

SZÜLŐI AGGDALOMCSÖKKENTŐ

FORRÓ-ERŐS GYÖNGYI

- Olyan „más” lett a gyerekem... 14

MOZGÁSRA FEL!

ROSETI-KARIKÁS EMŐKE

- Sportpszichológia 15

SZÜLŐK MESÉJE

SZÁSZ ENIKŐ

- Sportoló a családban. Ez már annyira
természetes számomra, mint
a háziasszony minden családban 16

INTERJÚ

- Kalányos Ottó kispappal beszélgettünk ... 18

ODAFIGYELŐ OKTATÁS

- Mentálhigiénés pedagógusi
jelenlét a romaoktatásban –
interjú Fikó Enikővel 22

LÁZÁR CSILLA

- Bepillantás egy valóban gyermekközpontú
oktatási rendszerbe 24

ARÉNA

PÉTER BOGLÁRKA

- Százon túl... 26

Elfogadás, méltóság, megértés

SIMÓ IRMA szerkesztő

Minden emberi találkozás szembesít a MÁSik ember MÁSSágával, és önmagunkkal is. Ezzel már mindannyiunknak van tapasztalata, akár nemzeti, akár nemi, akár világnézeti különbözőségről legyen szó. Hogy élem meg ezt a másságot? Rácso-dálkozom, inspirál, érdekesnek találok? Vagy éppen veszélyeztetve érzem magam, ha valaki nem „önmagam meghosszabításaként” van jelen az életemben? Mitől félek? Milyen pilléreken nyugszik az identitásom? Megannyi kérdés, amely felmerül a találkozásaink folyamán.

Van egy filozófiai idézet, amit sokan ismernek: „nyelvem határai a világom határait jelentik”. A mondat Ludwig Wittgenstein Logikai-filozófiai értekezés című művéből származik, és sokan azt értik rajta, hogy nyelvünk a végletekig meghatározza gondolkodásunkat, azt, ahogy a világot megtapasztaljuk; és így a nagyon különböző nyelvet beszélő emberek tulajdonképpen más világokban élnének. Wittgenstein filozófiájának további értelmezése és fejtegetése nélkül is tegyük fel a kérdést: vajon tényleg külön világokban élünk, ha különböző a nyelvünk és a kultúránk?

A válasz nyilván abban is rejlik, mit értünk pontosan azon, hogy „külön világokban élni”. Egyesek szeretnek nagyon radikálisak lenni ezen a téren és azt állítani, hogy a nyelvi-kulturális különbségek már az érzékelés szintjén is éreztetik a hatásukat. A különböző nyelvek különböző kategóriákat erőltetnek a gondolkodásunkra és ennek folytán másképpen észleljük a környező dolgokat: nem ugyanazt a világot látjuk magunk körül.

Ablakom a világra tágítható, de szűkíthető is. Mit tehetek annak érdekében, hogy vál-

tozzon a kilátásom, rálátásom az emberekre, sorsokra, történetekre, nemzetekre, felekezetre? Utazással, odafordulással, meghallgatással talán? A másik mokaszinjába lépni, abban járni, talán segít ebben. Ahány ember, megannyi bolygó, ahány ember, megannyi csillag. Élet, amely tiszteletet és védelmet igényel és érdemel. Emberi méltóságunk tiszteletben tartása alap az egymáshoz való viszonyulásunkban, egymásról megfogalmazott gondolatainkban. Időt szakítani, időt szánni, megérteni – egymást és önmagunkat. Mindezt türelemmel, szeretettel. Bevárni egymást, botladozó embertársainkat, odafigyeléssel újítani botladozó oktatásunkon, botladozó egyházunkon.

E lapszám cikkeit szeretettel ajánljuk egymásra nyíló ablakaink tágítására. Nem célunk kimeríteni a témát adó három fogalmat, de párbeszédet elindítani ezek mentén és ahhoz a megfelelő higgadt hangot megadni, megpróbálkozunk. Szubjektív, törekeny, vallomásos olvasmányokat, gondolatmegosztásokat is kap itt az olvasó. Új rovatunk, a Szülők meséje szülői énelbeszéléseket, hétköznapi vagy rendkívüli, személyes történeteket hoz mostantól a Kisokosba, de találnak sok más empátiát és odafigyelést igénylő és sugalló olvasmányt is. Köszönjük, ha szeretettel lapozzák.

Kisokos Nagyokos

Kiadó

Institutio Pro Educationem Transilvaniensis
(Pro Educatione) Egyesület, Csíksomlyó

Támogatók

Áradat Egyesület

az Egyesült Államok Katolikus
Püspöki Konferenciája – USCCB

Communitas Alapítvány

ISSN 2501-1340
ISSN-L 2501-1340

A Kisokos Nagyokos folyóirat ötletgazdái:

Simó Irma, dr. Szakács Ferenc Sándor,
Petróczi Ferenc

A lapszámot szerkesztették:

Péter Boglárka, Simó Irma

Borítófotó

Miklós Csongor

Korrektúra

Molnár Izabella, Péter Boglárka

Arculatterv, grafikai szerkesztés, illusztráció, nyomdai előkészítés

Csillag István

Nyomdai munkálatok

Tipographic, Csíkszereda

Menekültek, bevándorlók és utódaik

1916 novemberében Károly főherceg – akit pár hétre rá IV. Károly néven Magyarország királyává koronáztak – meglátogatta a visszavonuló román csapatok által felégetett Csíkszeredát. Az ő tiszteletére kivonul Gál József, a város akkori helyettes polgármestere is. A polgármestertől a főherceg arról értesült, hogy a városban épp ekkor 89-en laktak, a korábbi 4 000-hez képest. A többiek még mindig ott voltak, ahová pár hónappal korábban, a védtelenül hagyott Csíki-havasok hágóin beözönlő, ellenséges csapatok elől elmenekültek. Közéjük tartoztak dédszüleim is. Dédnagymám hazatért, de olyan betegséget szerzett menekülés közben, melynek hatásait élete végéig szenvednie kellett.

A legutóbbi népszámláláskor viszont Csíkszeredának közel 40 000 lakosa volt. A visszatérő menekültek és a későbbi bevándorlók utódaik vagyunk.

2013 novemberében, egy drezdai lakásban többen összeverődünk, litvánok, ukránok, németek, oroszok és én. Régi ismerősök és új arcok, mint Volodja és neje Kijevből. Beszélgetünk, ismerkedünk, együtt vacsorázunk. Volodja az asztal túlsó oldalán ül, felesége mellett egy felől. Négy gyermekük van. Egyik barátnőmmel komatársak, ő ül a másik oldalamon. Tovább, körben a többiek. Nagyon jó hangulat kerekedik, fényezem magam szakácstudásommal, megbeszéljük, hogy legközelebb hígpalacsintát sütök, és vacsorát főzök az egész csapatnak. Nevetünk, mindenki mond valami idevágót.

A visszatérő menekültek és a későbbi bevándorlók utódaik vagyunk.

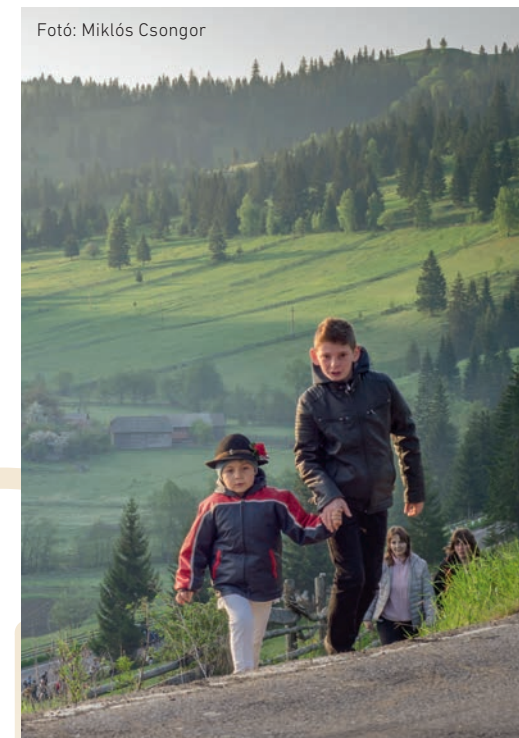
Tovább fonjuk a beszélgetés fonalát. Emlékezetes este. Béke volt. Később, egy 2015. március 16-án címzett levelet hozott nekem a posta németországi barátnőmtől. Tudatta velem, hogy Volodját megölték Ukrajnában a harcok folyamán. A szomszédos országban

pusztító háborúnak attól a naptól már emberi arca van számomra. Volodja ugyanis nem menekült el, sőt azt vallotta, hogy a hazájáért kell harcolnia. Özvegye és árvái számára már semmi sem lesz olyan, mint ahogy az néhány nappal korábban volt.

2016-ban folyóparti pikniken vettem részt egy nyugat-európai nagyvárosban. A társaság egykori diáktársakból áll, akik szociálpedagógiát tanultunk, és mindannyian ragaszkodunk az alma materhez. Most is egy továbbképzésen vagyunk. Felvetődik a partnerségben lebonyolítható nemzetközi szakmai projektek lehetősége. A korábbi években is volt ilyenre példa. Moszkvai kolléganőnknek van is egy ötlete. Hirtelen kiderül, hogy a Litvániából érkezett kollégánk nem szívesen menne Oroszországba. A Krím félsziget elcsatolása óta felelevenedni látszanak a történelmi sebek, hiszen a ma élő generáció emlékszik még arra, hogy véráldozatot követelt az ország 1991-ben kivívott függetlensége. Továbbá az odesszai társunk sem óhajt részt venni az említett projektben. Ő az ukrán háborús övezetből érkező menekültekkel dolgozik, akiknek segítenek feldolgozni a háborúban elszenvedett traumákat...

2017 nyarán tolmácsként tevékenykedtem egy nemzetközi ifjúsági táborban, ahol több nemzet fiataljai voltak jelen, többek között szírek, akik menekültstátuszt kaptak Németországban. Meriem képzőművész, leghamarabb vele sikerül felvenniük az ismerkedés fonalát a hazai (román és magyar ajkú) fiataloknak. Újszerű és varázslatos, ahogyan bánik a színekkel és a természetben fellelhető anyagokkal. Naponta kialakul körülötte egy kis művészcsoport. A verbális kommunikáció csak kevés közös szóra alapozhat, a művészet nyelve azonban töretlen: szépségről és békéről szól. Ugyanott megismerem Alit, aki

Fotó: Miklós Csongor

műépítész szeretne lenni, és visszamenne hazájába, hogy részt vegyen az újjáépítésben. Az a munka több nemzedéken át elhúzódhat, de kezdete, melyet a viszonylagos béke, a fegyverek zajának elnémulása hozhat el, még ma is a bizonytalan jövőben húzódik.

Sok embert megismertem életem folyamán, akik nagyon különböztek egymástól, azonban a lényeges dolgokban nagyon is hasonlóak voltak: legtöbbször békében és szeretetben szeretnének élni, gyerekeiknek pedig jövőt biztosítani.

BÁCS BÉLA JÁNOS
szociálpedagógus

Elfogadlak?

Manapság nagyon divatos hangoztatni, hogy „megértőek vagyunk”, hogy „elfogadunk” valakit, aki másilyen, mint az átlag, hogy „tiszteljük a másságot”. Megannyi szó, amit jó szándékkal használunk, de mélyebben belegondolva furcsa dolgokat fedezhetünk fel.

Elfogadlak, úgy, ahogy vagy – mondja valaki, és ebből azt kellene megértsem, hogy szeretettel van irántam. Tényleg? Elfogadni általában valami kellemetlent szoktunk. Valamit, ami nem jó, ami zavar, de bejárva a problémák feldolgozásának klasszikus útját, amikor tagadunk, haragszunk, alkudozunk, belenyugszunk, végül eljutunk az elfogadásig. Mintha csak valaki, aki nálam felsőbbrendűnek érzi magát, hosszas vívódás után belenyugszik, hogy olyan vagyok, amilyen. Én jobban szeretném, ha egyszerűen csak olyannak tekintene, mint önmagát. Embernek, akiben vannak hibák és vannak erősségek; aki él, mosolyog, sír; aki olyan, mint a többiek.

A megértés szónál is fennakadok néha, mert nehéz egyedül megértőnek lenni. Megértőnek kellene lennünk, ha valaki nem a mi értékrendünk szerint cselekszik. De vajon tudunk összhangra jutni, ha csak az egyik fél megértő? Nem kellene ehhez mind a két oldalnak munkát végezni? Világunkban, közöségünkben naponta ta-

DEMETER ZSUZSA
gyógypedagógus, mentálhigiénés szakember

Fotó: Miklós Csongor

lálkozunk olyan emberekkel, akik mások, mint mi magunk. Fontos lenne az összhang, a megértés, a kölcsönös tisztelet, de ehhez nem az a jó út, ha elfogadóak akarunk lenni.

Legyen szó fogyatékoságról, valamilyen kisebbségről, bármiről, fontos, hogy a kiindulási alapunk a méltóság tisztelete legyen. Ha tiszteletben tudjuk tartani az emberi méltóságot, amely abszolút és egyenlő minden emberben, amely egyetemes,

sérthetetlen és elvehetetlen, akkor az összes többi cselekedetünk már csak kiegészítés a másik emberhez vezető utunkon. Keresztényként, ha tudjuk tisztelni a másikban Isten teremtményét, akkor egészen biztosan a jó úton járunk. Akkor nem kell gondolkodnunk, hogy hogyan is viselkedjünk, ha egy fogyatékosággal élő emberrel találkozunk, akkor már egészen könnyen fog menni, hogy ne azt lássuk benne, amiben kevesebb, mint az átlag, hanem őt, az embert. És ugye, hogy akkor már fölöslegessé válik az „elfogadlak” szó?

Én jobban szeretném, ha egyszerűen csak olyannak tekintene, mint önmagát. Embernek, akiben vannak hibák és vannak erősségek; aki él, mosolyog, sír; aki olyan, mint a többiek.

(Ön)el(nem)fogadás

A családból hozott mintát visszük tovább, sokszor tudattalanul, ösztönösen. Mint ha belénk lenne kódolva az, hogy mennyire vagyunk belátóak, akár mással, akár önmagunkkal szemben. Nagyon meghatározó, hogy milyen mintában növünk fel, mennyire elfogadóak a saját szüleink, a tágabb családi környezet, mennyire tolerálják vagy utasítják el az újat, a más. Elsősorban a szűk családi körben találkozunk az elfogadás, a feltétel nélküli szeretet érzésével, és ez nagyon meghatározó a későbbi életünkre nézve. Az, hogy mi mennyire éreztük magunkat elfogadva és szeretve, ki fog hatni a későbbi kapcsolatainkra és nyitottságunkra az újdonság és mások iránt.

Mert sok minden az önel fogadásból ered, vagy az önel fogadás hiányából.

A társadalomból jövő minta csak annyira hat ránk, amennyire mi engedjük. Magunkról alkotott képünk a mások tükrén keresztül jövő információkból áll,

ezért is nehéz téma az önel fogadás. Minél kevésbé vagyunk megbékélve önmagunkkal, annál sebezhetőbbek vagyunk a külvilágból jövő véleményekkel és ítéletekkel szemben. Ha kívülre figyelünk, megtörténhet, hogy olyan dolgokat akarunk elérni, amik nem is minket tesznek boldoggá, hanem inkább úgy cselekszünk, ahogy gondoljuk, hogy elvárják tőlünk. És itt jön az ütközés, ami ellenállásban, negatív érzésekben, lázadásban vagy akár fizikai tünetekben is megjelenhet. Ha sokszor elnyomjuk magunkban a feltörő negatív érzéseket, mert nehéz velük valamit kezdeni; mert nem tanultuk meg; mert sokszor védtek tőle gyerekkorunkban, szeretetből akár, akkor kényelmetlenül érezhetjük

magunkat a bőrünkben, ami önmarcangoláshoz vezethet, akár még betegséghez is. Hiszen ilyenkor gyakran mutatkoznak testi tünetek is, enyhe formától – mint a torokfájás, egész súlyosabb formáig, mint például a gyomorfekély.

A magyar nyelv tele van sokatmondó szólásokkal. Például a „Nem bírja bevenni a gyomra” és ezért fáj a gyomra, és ha a dolgok mélyére nézünk, észrevehetjük, hogy az elfojtott negatív érzések és elnyomott ellenállások fizikai síkon törnek utat maguknak. Alapos önismeret hiányában megmaradunk a fizikai, testi síkon és akár gyógyszerrel próbáljuk helyrebillenteni az egyensúlyt tesünkben, akár további elfojtásokba menekülünk. Így megtörténhet, hogy a problé-

mát nem megoldjuk, hanem inkább súlyosbítjuk. Fontos a felismerés, hogy valami olyan zavaró tényezővel állunk

szemben, ami már fizikai jólétünket is veszélyezteti, és ehhez elsősorban önsimeretre, önel fogadásra és önszeretere van szükségünk. Elegendhetetlen, hogy elfogadjuk magunkat, akarjuk megismerni magunkat, kiismerni a reakcióinkat különböző helyzetekben, mert ez az út vezet az egészség felé, abba az állapotba, amikor magunkat egységben vagyunk képesek megélni és elfogadni. És ez az út mások megismerése és elfogadása felé is.

SCHMIDT ZSÓFIA
pszichológus, pszichoterapeuta

Ha kívülre figyelünk, megtörténhet, hogy olyan dolgokat akarunk elérni, amik nem is minket tesznek boldoggá...

Krízis, megelőzés, támogatás Lélekápolás telefonon és e-mailben

Bemutatkozik a Telefonos és Internetes Lelkiségy Szolgálat szakmai vezető-csapata

Simó Irma *pszichológus, mentálhigiénés szakember, művészetterapeuta, a Telefonos és Internetes Szolgálat szakmai vezetője*

2005. október 1-jétől működik a szolgálatunk. Képzett önkéntesekkel dolgozunk a nemzetközi lelki elsősegély-szolgálatok normái és alapelvei szerint. Anonimitás, titoktartás, emberi méltóság, az élet tisztelete – ezek a fő vezérelvek a szolgálat működtetésében. Azt valljuk és hangsúlyozzuk, hogy mindenkinek joga van krízishelyzetben ingyenes segítségben részesülni, ha van rá mód, azonnal vagy legalább aznap.

Kiknek ajánljuk? Olyan személyek vehetik igénybe a segítségünket, akik szeretnének a problémáikról beszélni egy baráti beszélgetésen túl. Azaz ha, mondjuk, egy kávéházi beszélgetésnél többre van igényük.

Mit jelent ez a TÖBB? A hozzánk forduló személy egy képzett segítővel oszthatja meg a gondolatait és kérdéseit. Ez a segítő megpróbál úgy jelen lenni, hogy abban segítsen elsősorban, hogy a hívó tisztázza tudja aktuális nehézségeit, a számára összegubancolódtatott szálakat, a megterhelt kapcsolatait. Hogy világossá váljon a segítséget kérő számára, hogy valójában mire is haragszik, és mi lehet a megoldás a beszélgetésben megfogalmazódott problémájára?

Mikor hívjanak? Nem kell megvárni azt, hogy égjen a ház, hanem előtte érdemes jelentkezni. Amikor már nyomaszt valakit a téma, nem hagy aludni, gondolkodni, létezni. Telefonon este, a 0754800808 telefonszámon, hétköznap 19–23 óra között, e-mailen pedig a **hallgatlak.lelkisegegy@gmail.com** címen. Három városban működünk, jelenleg 35 önkéntessel és képzett vezetővel.

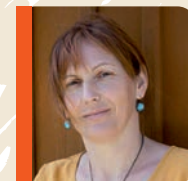

Telman Enikő *szociális és mentálhigiénés szakember, Székelyudvarhely*

2018 júliusában csatlakoztam az Erdélyi Telefonos és Internetes Lelki Segélyszolgálat önkéntes csapatához és a székelyudvarhelyi ügyelők stábvezetője lettem. Amikor Irma felkért erre a feladatra, örömmel vállaltam el, mert mindig szívügyem volt a krízisben levő emberek segítése, történjen az személyesen, levélben, vagy telefonon keresztül.

Segítünk a hozzánk fordulónak más nézőpontból szemlélni a problémát, az adott konfliktust. Hiszen jelentkezőink sokszor azért nem boldogulnak, mert ugyanazokat a probléma-megoldási módokat használják, amiket korábban is és amelyeket megszoktak, függetlenül attól, hogy az adott szituációban ezek működnek-e. Egy szakember nézőpontja segíthet kimozdulni a holtpontról vagy a komfortzónából és egy ÚJ ÚT kezdet nyílhat meg a segítséget kérő számára.

Van remény, van megoldás! Szeretnénk széles körben elérni azt, hogy az emberek szívesen forduljanak segítségért, nemcsak akkor, ha fizikai fájdalmuk van, hanem akkor is, amikor lelkileg nem érzik jól magukat, csalódottak, konfliktusuk van valakivel, megaláztak, magányosak, veszteség éri őket, stb. Fontos a kapcsolatunk a szenvedő emberrel, és fontos ennek a kapcsolatnak a kiépítése, ami út és híd egy lelkileg egészségesebb élet felé.

Papp Ágota *pszichológus, mentálhigiénés szakember, Sepsiszentgyörgy*

A segítségkérés néha nem egyértelmű dolog. Talán azt az érzést kelti, hogy nem tudjuk mi magunk kezben tartani a szekerünk rúdját, s hogy elveszítünk valamit, feladjuk a kitartást, a próbálkozásokat azzal, ha valaki mást is meghívunk a megoldás keresése felé tartó utunkra. A segítségkéréshez „baj” kell, de bizalom is, és kell a képesség arra, hogy beengedjünk valakit a belső „szobáinkba”. Alázat kell.

Néha elég a baj, onnan már jön minden egyéb. De jó, ha már korábban elfogadjuk azt a „találkozást”, ami életet hozhat, új gondolatot, érzést, bizonyosságot.

Ha tudjuk, hogy mi a bajunk, az már értékes tudás. Onnan már a keresésé lesz a főszerp. És ha valaki keres, az talál. Az út a fontos, a keresés, a kapaszkodás. Egy másik ember figyelme, hangja, megértése jó kapaszkodó, irányt jelölhet, további utakat mutathat meg.

Amikor szavakba öntjük a gondolatainkat, akkor formát adunk a formátlannak. Megfogjuk, megismerjük. Ami belül van, külsővé válik és megmutathatjuk másnak is. Talán olyan valakinek, akinek éppen az a feladat adatott,

hogy a szavainkba kapaszkodva hálót fonjon belőlük, ami majd megtart, és megemel.

Egy ilyen segítségkérő írást olvasni halatlanul izgalmas és tanulságos helyzet. Maradandó tapasztalat.

Schmidt Zsófia *pszichológus, pszichoterapeuta, Csíkszereda*

A segítségnyújtásnak több módja van, és úgy gondolom, hogy az, amit az önkénteseink vállalnak, az az igazi önzetlen segítség. Fontosnak tartom az anonimitást, mert tapasztalataim szerint egy teljesen idegen személynek könnyebben megnyílik a segélykérő. A vidékünkön zárkózottabbak az emberek, nehezebbek látják be, ha bajuk van, segítséget kérni még nehezebben indulnak el. Önkénteseink képzett „hallgatók” és együttgondolkodva a hívóval próbálunk nekik támaszt nyújtani.

Számunkra a legfontosabb, hogy biztonságos és elfogadó légkört teremtsünk a hozzánk forduló számára, mert ez az alapja a holtpontról való kimozdulásnak. Sokszor az ember vergődik a problémáival, emészti magát, nem meri kimondani, ha baj van, de egy biztató szó és egy megértő fül sok mindenre képes, a legfontosabb az, hogy merjünk segítséget kérni.

Nagy öröm számomra, hogy már három városban dolgozhatunk együtt egy olyan támogató rendszerben, ami egyre több emberhez jut el. A telefonos segítségnyújtás nem kötött korlátokhoz, bárki hívhat, bárhol és az internetes tanácsadás még ezen határokat is átlépi. A jövőre nézve merem remélni, hogy még több emberhez eljut a hír, hogy létezik ez a Szolgálat, és merik majd használni.

Összeállította: Simó Irma

„Idegen voltam, és befogadtatok”

Fotó: Miklós Csongor

Jézus az Olajfák hegyén hosszan beszél tanítványainak a világ végéről (Mt 24-25). Utolsó beszéde a végső ítéletről szól. Az Emberfia eljön dicsőséggel és helyet foglal trónján, ítéletet tart a világ felett. Meglepető kritikriumok alapján egyeseket – a juhokat – jobbjára, másokat pedig – a kosokat – a baljára állítja. Felsorolja, hogy mit tettek, illetve nem tettek vele az ítéletükre váró emberek. ³⁵Éhes voltam, és adtatok ennem. Szomjas voltam, és adtatok innom. Idegen voltam, és befogadtatok. ³⁶Nem volt ruhám, és felruháztatok. Beteg voltam, és meglátogattatok. Börtönben voltam, és fölkerestetek. (Mt 25, 35–36) Tehát hat féle szükségállapotról beszél Jézus, amelyben az embereknek alkalmuk adódik a segítségre. Azonosul az éhezőkkel, szomjazókkal, idegenekkel, ruhátlanokkal, betegekkel és a bebörtönözöttekkel.

2017 júniusában a németországi Kassel város főterén (Königsplatz) Olu Oguibe nigériai, most az Egyesült Államokban élő művész,

egy 16,20 m magas betonobeliszket állított fel ezzel a felirattal: *Idegen voltam, és befogadtatok.* (Mt 25,35) A városban legtöbbször négy nyelven, németül, angolul, törökül és arabul olvasható rajta Jézus mondása. Az obeliszket óriási vitát váltott ki. Sokan meg szeretnék volna vásárolni az ideiglenesen kiállított obeliszket a város forgalmas tere számára. Mások meg vehemenciával ellenezték. A végén kompromisszum született. Az obeliszket 2018. október 3-án lebontották a város legforgalmasabb teréről, és a Treppenstrasse nevű gyalogos zónában állítják fel.

Az obeliszket mint műemlék-forma, maga is Afrikából „vándorolt” a nyugati világba (vö. Obeliszket – Wikipédia 2018. dec. 11). És általában az örök érvényű elvek hordozása és hirdetése a szerepe, mint ahogy a nigériai származású művész is Jézus szavait élénk állítja: *„Idegen voltam, és befogadtatok”.*

A Pannonhalmi Szemle (2018, XXVI/1) egy érdekes cikket közölt *A menekültek könyvtára, a Biblia* címmel. Az ötletes cím arra mutat rá,

hogy az egész Bibliában találkozunk a vándorlás és az idegenség gondolatával. A választott nép története is Ábrahámnak Ur és Hárán mezopotámiai városokból Kánaánba való kivándorlásával kezdődik. Az egyiptomi kivonulás Isten népének emlékezetében kitörölhetetlenül él mint az etnogenezis meghatározó eseménye. Az özvegyek és árvák mellett gyakran feltűnnek a parancsolatokban az idegenek. ¹⁷Mert az Úr, a ti Istenetek az Istenek Istene és az Urak Ura, ..., ¹⁸aki igazságot szolgáltat az árvának és az özvegynek, szereti az idegent, kenyeret és ruhát ad neki. ¹⁹Ti is szeressétek az idegent! Mert Egyiptom földjén magatok is idegenek voltatok. (Mtörv 10,17-19) Az embernek Isten szeretetét kell utánoznia. Ez az idézet abból a szempontból is érdekes, hogy tartalmazza a kenyér és a ruha adományát, amit Jézus fenti beszédében megtalálunk.

Am azt is ki kell hangsúlyoznunk, hogy a Biblia különbséget tesz idegenek és idegenek között fogalmi szinten is. A fenti parancsban görögül a jól ismert prozelitáról (prosz-élűthosz = jövevény, valakihez jövő és csatlakozó) van szó. Am vannak olyan bibliai szövegek is, amelyek az idegeneket más fogalommal jelölik, mert veszélyt jelentenek. A Számok Könyvében Gyülevész népségnek nevezik, akik Izraelben a zúgolódást és az Isten, illetve Mózes elleni lázadást kezdeményezték már a pusztai vándorlás alatt. (Szám 11,4) A fogság utáni időben, Ezdrás könyvében még az idegen (héberül nokri, görögül allotria) feleségeiben is gyanakodtak, és válásra szólították fel az idegen asszonyokkal élő férfiakat. Attól tartottak, hogy miattuk a nép ismét hűtlen lesz saját Istenéhez, és idegen istenek, azaz bálványok után fog járni.

Tehát a Biblia elég világosan tesz különbséget. Röviden így lehetne summázni. Az idegen prozelita, betérő, csatlakozó, különös védelmet és figyelmet érdemel, mert az özvegyekkel, árvákkal együtt a rászorulókat kategóriájába tartozik.

zik. Az idegenek viszont, akik a népet elidegenítik saját magától és Istenétől, nem számolhatnak pozitív elbírálással, sőt tőlük jobbnak tartja óvakodni.

A mai valóságra fordítva, Visky Béla református teológiai tanár gondolataival egyetértünk: „Nem lehet kritikátlanul behódolni sem azoknak, akik a tömeges vándorlás propagálói, de ugyanígy azoknak sem, akik abból kovácsolnak politikai tőkét, hogy minden menekültben terroristát látnak és láttatnak – felkorbácsolva ezzel az ember ösztönös félelmét az idegentől és a vele érkező idegenségtől.” (Vö. Visky Béla, *Megtartó ismeret*, Kolozsvár 2018, 377-8.)

Dr. OLÁH ZOLTÁN docens szentírásstudományban, intézetigazgató, teológus kanonok

Képzés-élmény: multiplikátor képzés a menekültválság témakörében

„Ami egyszerűnek tűnik, az nekem ezentúl gyanús.”

A szolidaritás és az emberség hangján megszólalni menekültekről, migrációról, válsághelyzetekről, ezt tanulni és tanítani – ilyen célú kezdeményezésbe vágott bele 2018 tavaszán a Pro Educatione és a Háló Egyesület. A résztvevők szavaival ez a képzés ilyen volt:

Társadalmunk komoly problémákkal küzd, melyeket talán sokszor a mi nem megfelelő hozzáállásunk generál. Hagytuk bennünk eluralkodni az egyik vagy másik fél által hirdetett eszméket. A képzésen megfogalmazódott bennem egy gondolat, ami azóta is bennem él: milyen jó volna, ha a krisztusi lelkület erősödné bennünk, és nem a pilátusi. Ha tudnánk igazán befogadóak lenni, ha megtanulnánk végre másképp látni. Ha a feltétel nélküli szeretet újra és újra megújulna bennünk, különösen így Krisztus Király és Advent első vasárnapja között és megmaradna a következő megújulásáig.

Birtalan Sándor

Számomra teljesen új dimenziókat megnyitó, sokoldalú, tartalmas, a saját felelősségemet tudatosító, a demagógia és szélsőségek leépítését is megcélzó képzésben volt részem, köszönöm! Ami egyszerűnek tűnik, az nekem ezentúl gyanús.

Legelemibb felismerésem a képzéssel kapcsolatban az, hogy én is migráns vagyok (születési vagy lakóhelyét megváltoztató személy). Aki nek kétségei vannak efelől magára nézve, annak ajánlom a következő kérdés megválaszolását: hol volt (déd)nagyamamád 1916 októberében?

A képzést szervezte a Pro Educatione Egyesület és a Háló Egyesület. Támogatta: a Renovabis németországi segélyszervezet és az Egyesült Államok Katolikus Püspöki Konferenciája – USCCB.

Összeállította: Péter Boglárka felnőttképzési projektmenedzser, Pro Educatione Egyesület

Amíg nem ismeresz engem, én is csak egy idegen vagyok. A másság útitárs, nem pedig ellenfél, ha tudom, hogy én ki vagyok.

Bajkó Eszter Emília

Azt gondoltam, hogy mindent tudok a migráció hátteréről, okairól... s közben mekkorát csalódtam. Nem összeesküvés, nem világhatalomra való törekvés, nem az európai civilizáció, nem is a kereszténység megsemmisítése a cél: ennél sokkal prózaibb dolgok állnak a migráció mögött.

Forró Albert

A tudásvágy és a jóhiszemű kíváncsiság mellett, az előadók neve csábított engem a menekültválsággal kapcsolatos képzésre. A Pro Educatione-nek és a Hálónak sikerült olyan romániai szakembereket megszólaltatni, akik – akár biblikusként, akár iszlámszakértőként – alapos szaktudással és hitelesen tudtak tanítani ennek a bonyolult témának egy-egy aspektusáról. A képzés kezdetkor magammal hozott tudás és vélemény még jobban kiszélesedett, rendszereződött, de főleg kiszínesedett.

Péter Emőke

A Belelapozó ezúttal a fiataloknak olvasnivalót, a felnőtteknek pedig filmeket ajánl.

▶▶ JANE TELLER: Ha háború lenne nálunk

A Semmi és a Minden című könyvek szerzője, Janne Teller, egy képzeletbeli utazásra hívja az olvasót. A könyv (és annak a magyar olvasókra szabott fordítása) egy budapesti gyemrekszereplő nézőpontjából vázolja fel azt a fiktív helyzetet, hogy Magyarország Ausztriával háborúzik a szlovén tengerpart megszerzéséért. A cselekmény kevés képzelőerő és empátia segítségével ráébreszt a lakóhelyünkön pillanatnyilag megélt béke sérülékenységére. **(Péter Emőke)**

▶▶ Nincs hová bújnod (2016, r.: Zaradasht Ahmed)

A dokumentumfilm Nori Sharif életét követi nyomon 5 éven keresztül, aki Irakban ápolóként dolgozik kegyetlen körülmények között. A film egyedülálló betekintést enged a világ egyik legveszélyesebb és legkevésbé megközelíthető térségébe, Irak középső részébe, amit a halál háromszögének is hívnak. Mennyire természetes a háború azok számára, akik nap mint nap benne élnek? Van-e kiút ebből a helyzetből? És ha nincs, hogyan lehet megszokni az erőszak borzalmaival?

▶▶ A jóságos postás (2016, r.: Tonislav Hristov)

A közvetlenül a török határ mellett fekvő kis bolgár falucska egyik napról a másikra az utóbbi évek egyik legnagyobb európai válságának kellős közepén találja magát: éjszakánként menedékkérők lopakodnak át az itt húzódó határon. Ebben a helyzetben Ivannak, a helyi postásnak sajátos ötlete támad: úgy dönt, a polgármester-választáson indulva életet lehel a haldokló faluba mégpedig úgy, hogy tárt karokkal fogadja a menekülteket. Vajon lehetőség vagy akadály? Ez is csak nézőpont kérdése.

Mindkét dokumentumfilm része a KineDok dokumentumfilm-vetítések projektnek.

▶▶ Az állampolgár (2016, r.: Vranik Roland)

Vajon ki vagy mi dönti el, hogy kik vagyunk és hova tartozunk? Választás kérdése lenne? Ha pedig igen, akkor miért nem tiszteljük ezt a döntést? Keserűdes fikció a jelenvaló valóságunkról, amelyben egy afroamerikai származású ember küzd azért, hogy a környezete is elismerje őt olyannak, amilyennek saját magát meghatározza. **(Bajkó Eszter Emília)**

▶▶ Dheepan – Egy menekült története (2015, r.: Jacques Audiard)

Az Arany Pálma-díjas film három Srí Lanka-i menekült történetét beszéli el, akik Franciaországban keresnek új otthont. A Dheepanban a legizgalmasabb a családi kötelékek és kötődések változó alakulása: hogyan válik három egymás számára idegen ember egy új, idegen környezetben összetartóvá, majd családdá. **(P. B.)**

Összeállította: P. B.

Olyan „más” lett a gyerekem...

„Mit tegyek?...” – mostanában sokszor tették fel nekem ilyen-olyan formában ezt a kérdést szülők, akiknek a gyereke attól az egyszerű tényről lett „más”, hogy megnőtt. Az édes, aranyos, simogató, ölelgetős kisgyerekből kamasz lett. Kamasz, aki már legtöbbször eltasztja a feléje irányuló ölelést, a puszilgatást egyenesen kikéri magának, a szobája ajtaját becsukja, amikor hazaér, és nem rejt véka alá nemtetszését, ha kopogás nélkül benyit az anyja, apja. Magára zárja a fürdőajtót, ha zuhanyozik, morcos, duzzog – a szülő számára teljesen érthetetlen okok miatt –, nagyképp, arrogáns és szemtelen is néha. Hát csoda, ha értetlenül áll a szülő és nézi, hogy mi lett az ő drága, anygali kisfiából, kislányából és nem tudja, hogy miként is viszonyuljon a helyzethez?

Hát miként viszonyulhatna? Elsősorban türelemmel és azzal az erőt adó tudattal, hogy ez az állapot, „röpke” néhány év, és elmúlik. A gyereke ugyanis nem lett egyik napról a másikra „neveletlen”, „mihaszna” kölyök, csak átlépett egy új életszakaszba, a kamaszkorba, ahol folyamatos testi változások, érzelmi hullámzások kíséretében, a serdülőkor szakaszain átvégződve, fel kell építenie az egykori édes, aranyos kisgyerekből azt a felnőtt személyiséget, akivé ő pár év múlva válik majd. Megbomlik tehát a gyermekkori egyensúlya, és egy új egyensúly megteremtéséért küzd. Tombolnak a hormonjai,

FORRÓ-ERŐS GYÖNGYI
pszichológus, mentálhigiénés szakember

Fotó: Péter Boglárka

lassan nem ismer rá saját testére, erős hangulatlángadozásai folytán már ő maga sem mindig tudja követni, hogy mikor milyen kedve van. Tele van feszültségekkel, amelyeket néha jobban, máskor kevésbé jól sikerül oldania. Azon agyal, hogy miért is érdemes élni ezen a világon, mi dolga van neki itt, és ha már él, akkor hogyan is tegye, hogy az jó legyen. És akkor jön az aggódozó anya, és „De hát tavaly még én mostam a fenekedet, drágám!” csatakiáltással ráront a fürdőszobában. Értik, ugye?

Annyiszor esik szó mostanában a másság tiszteletéről, elfogadásáról. Ennek gyakorlását akár otthon is elkezdhetjük, még akkor is, ha a gyermekünk nem a szó klasszikus értelmében „más”. Csak éppen másképp gondolkodik, másképp érez, mást szeretne, mint mi. Tiszteljük, fogadjuk el a szülőkről való leválási törekvéseit, a függetlenségi háborúját, mert azt nem ellenünk, szülők ellen vívja, hanem saját magáért, azért a személyiségért, aki ő lesz majd. Szerető, elfogadó, támogató szülői magatartással, a biztonságot nyújtó határokkal és keretekkel, a kamasz gyermekért felelősséget vállaló szülői attitűddel a családról való leválás és a kamaszkori életfeladatok megoldása fokozatosan végbemegy, és a kiteljesedés felé viszi a serdült. Így a szülő, legnagyobb örömeire, pár év múlva a szemébe nézhet annak a fiatal felnőttnek, akiről büszkén mondhatja: az én gyerekem!

Sportpszichológia

Azt mondják, hogy a mai sportban a jó sportoló és a bajnok között a mentális felkészülés a döntő.

Nem minden gyermekből lesz profi sportoló és nem minden sportolóból lesz bajnok. Ezt el kell fogadnunk, hisz a sportnak számos pozitív hatása van mentális téren is: személyiségfejlesztő, ugyanakkor szabályok betartására, kitartásra, konfliktusok kezelésére, önkontrollra tanít, segít a kudarcokkal való megküzdésben, és még sorolhatnánk.

Sajnos a mai világban minden felgyorsult, sokszor a gyereksportban pont a lényeg veszik el: a játék. Munkám során talákoztam már kiégett 12 évessel; a versenyzés helyett a tanulást választó 17 évessel és sok olyan gyerekkel, akik a nagy elvárásokkal, a verseny súlyával és az eredmények feldolgozásával nehezen küzdöttek meg.

De mivel is foglalkozunk mi, sportpszichológusok? Elsősorban az emberrel, aki mellettünk ül. Nincs egy előre kidolgozott sablonunk, amit minden sportolóra rá tudunk húzni. Minden sportoló más, minden csapat más, különböző helyzetben vannak és másképp reagálnak

Fotó: Roseti Bruno

ezekre. Igyekszünk olyan technikákat és megoldásokat adni a kezükbe, amelyeket a nehéz helyzetekben használni tudnak. Ismerős az izzaadó, izgulós gyermek a verseny előtt? Ismerős a sportoló, aki edzésen szinte tökéletesen teljesít, tét helyzetben meg csak árnyéka önmagának? De talán ismerős az a gyermek is, aki nehezen tud eleget tenni az edzői, iskolai és szülői elvárásoknak. Ezekben és hasonló helyzetekben segítünk mi, mindig a hozzánk fordulókat helyezve előtérbe – legyen szó iskoláról, versenyzésről vagy egy rosszul alakult napjukról. A sportoló, aki foglalkozik a saját mentális felkészülésével, kiegyensúlyozott és eredményesen küzd meg nemcsak a sportbeli helyzetekkel, hanem az élet minden területén őt érő kihívásokkal.

Azt tapasztalom, hogy napjainkban az emberek keveset foglalkoznak önmagukkal, nem fordítanak elég figyelmet az önismeretre, és érzelmeiket sem tudják kimutatni, feldolgozni. A beszélgetések egy sportpszichológussal kiváló alkalmat adnak arra, hogy a sportolók magukra reflektáljanak, olyan szemszögből nézzenek a saját versenyhelyezeteikre, edzéseikre, kemény munkájukra, amelyből korábban nem látták ezeket.

Fontos a mozgás, fontos a mentális felkészülés!

ROSETI-KARIKÁS EMŐKE
sportpszichológus

Sportoló a családban

Ez már annyira természetes számomra, mint a háziasszony minden családban

Sportoló a családban. Ez már annyira természetes számomra, mint a háziasszony minden családban.

Hogy hol is kezdődött az egész? A lányunk, Kincső második osztályban lefutotta az egész iskolát, és dicséretben részesült. Ekkor gondoltunk rá először, hogy tehetséges lehet, de aztán elhessegettük a gondolatát is a futásnak... Ugyanis évről-évre minden télen orvostól orvosig jártunk, mert felső-légúti betegségekkel küzdött a lányunk. Akkoriban Budapesten laktunk, és a szmogra fogtuk. Még a széltől is óvtuk. Bérletünk volt az ORMOS Intézetben működő sóbarlangba, ahol játszótérre alakították az intézet egyik részét a beteg gyermekek számára és vákuummal nyomták be a sós levegőt. Ideig-óráig megoldás volt, de nem akartuk elhinni, hogy ennek így kell mennie tovább. Közben hazaköltöztünk Csíkszeredába, és vittük Kincsőt sízni, táncolni, hegedűre, rajzra, lovagolni – egyszerűen mindenhová. Ez a mai divat, sajnos, mert egymástól ezt látjuk. De nem tartom jónak. Az rendben van, hogy kipróbáltatunk több sportágat a gyerekkel, amelyből választhat, de évente egyre elég lenne járni szegényeknek, nem pedig 5 féle tevékenységre. Közben építettünk egy tenispályát, majd egy fallabda-pályát, amit természetesen kipróbáltattunk a mi lányunkkal is. A férjem napi 4 órán át adogatta a labdát, szünetekkel persze, de kitartóan dolgozott Kincső is és a férjem is.

Egyre jobb lett a labdaérzéke, de bármelyik sportágra is adtuk, minden edző ígéretesnek látta. Egyszerűen minden sportban jó volt. Közben megtanult úszni, sízni, korizni, snowboardozni, és mindenikben jó mai napig.

De leginkább a tenisszel foglalkozott és haladt előre, már odáig jutottunk, hogy Halep meccseire jártunk Bukarestbe mint nézők, habár akkor Halep még nem volt kiemelkedő. Egy meccs végén Kincső lement autogramot kérni, de Halep elutasította, mert nem nyert. A következő héten vissza kellett mennünk azzal a gondolattal, hátha nyer Halep, és ad autogramot. És nyert. És adott. Nagyobb lett a motivációnk, kezdtünk órákat venni egy székely ajkú, németországi tenisztanártól, aki nagyon hitt Kincsőben. Olvastuk Agassi életrajzát közben, és kezdtük látni a párhuzamos gondolkodásmódot, miközben Kincső elkezdett teniszerenyekre járni országos szinten. Városi és megyei szinten rövid idő alatt első lett, nem volt ellenfele semmilyen kategóriában. És közben meggyógyult teljesen, nem volt több légúti problémája.

Minden idejét a sport és a tanulás töltötte ki, de minden más sportot hobbynak tekintett már. Közben 4 évvel ezelőtt a férjem mint edző belépett a Román squash szövetségbe, fejlesztette ismereteit, utazott, tanulta a

szakma csínját-bínját, és vizsgázott a világszövetség előtt.

Az első pontgyűjtős squash versenyre bevezte Kincsőt is. Természetesen ez egy más sportág, nem hasonlít a teniszre, de aki jó a labdajátékban, az ügyes lehet ebben is. És így is lett, nem nyert helyezést, sírva is fakadt. De elkezdett edzeni, és lassan-lassan áttért erre a sportágra. Jöttek edzők, és kérték a férjemet, hogy vigye be Bukarestbe, járjon ott iskolába, és játsszon az ő csapatuknak. A férjem nem engedte, bízott magában, és tudta, hogy ő is elég lesz edzőként. Azt viszont nehéz volt leküzdeni, hogy apa az edző is. Mindketten pszichológushoz jártak tanácsadásra, és közösen oldották meg azt, hogy a két szerepet elválasszák, és helyesen kezeljék.

Jöttek a sikerek... Közben én nutricionista lettem anyaként, és kezdtem főzni egészen másként mint addig.

Kincsőt sosem kértem még arra sem, hogy készítsen magának reggelit, és egyszer csak bejelentette, hogy a sport mellett séfnek szeretne tanulni. Egy manchesteri egyetem hazai tagozatán tanul ma már, imádja, amit csinál, és párhuzamosan napi szinten fallabdázik. A squash Angliában státusz szimbólum, mint nálunk a korcsolya. Fantasztikus sportág, mert fejleszti az agyat is. A Forbes magazin a világ legegészségesebb sportjának kiáltotta ki, amely 1200 kalóriát éget egy óra alatt. Dublinban a tavaly, amikor elkísértem Kincsőt – mivel még kiskorú volt – a junior openre, meglepetésemre ez volt a szlogenje a versenynek: a világ legegészségesebb sportja. Az angol királyi palotában már 1880 óta játsszák a squasht. Sőt a börtönökben is ez volt a szórakozás, mert egyszerű. Az előnye, amiért még érdemes volt itt nálunk kialakítani: hogy áthidalja a négy évszakot. Itt nálunk, Csíkban rövid a nyár, a kinti sportok nem üzhetőek sokáig és folyamatosan.

Ha apa az edző...

Én mint anya és szülő, a squash jótékony hatásáról ódákat tudok zengen. Ahogy a lányom nekifogott ennek a csodálatos sportnak, jobb lettem a jegyei, gyorsabban tanult, gyors döntéseket tudott hozni. Garantáltan többet tanult az elmúlt négy évben, mint azok, akik csak iskolába jártak.

200 óra iskolai hiányzás mellett jól érettségizett, megtartotta két éven át a női és a junior ranglista első helyét, és közben oda jutott be, ahová akart. Persze mi ketten a férjemmel a nap 24 órájából 24-et dolgoztunk a háttérben, de megérté! És kértük a Jóistent, hogy ne sodorja messze tőlünk, és megadta nekünk. Hiszek magamban, hiszek abban, hogy mindenki jó valamiben, a szülő feladata, hogy segítse a gyermekét. Voltak pillanatok, amikor nem bíztuk rá a döntést, de soha nem erőltettük semmire, csak álltunk a hátánál, mint két Őrangyal.

(A fotókat a Szász családtól kaptuk.)

SZÁSZ ENIKŐ

Kozmetikus, Szász Kincső élsportoló édesanyja

Kalányos Ottó kispappal beszélgettünk

Kalányos Ottó fiatal kispapot többször olvashattuk az erdélyi médiában különös életútjáról vallani. Interjúban őszintén beszél a roma származásának megéléséről és a papi hivatás választásáról. Nevéhez mostmár a cigánypasztorációra való figyelemfelhívás is kötődik, miután két gyakorlati félét töltött az őrkői Mária, a Világ Királynője plébánián, cigány közösségben, Márkus András plébános és a Szeretet Misszionáriusainak segítőként. Megható, felkavaró élettörténetéről itt olvashatunk: <https://www.3szek.ro/load/cikk/113714/a-cigany-pasztoracio-kihivasai>

A Kisokost most a részletek érdeklik, hogy az élhetőbb mindennapjainkhoz, mit tanulhatunk mi Kalányos Ottótól? Elsősorban szülőként, pedagógusként, civil szervezeti munkatársként, hogyan tehetünk azért, hogy a roma és a magyar közösség közeledjen egymáshoz?

Az élettörténeteddel kapcsolatban az egyik leginkább izgalmas dolog az, amikor arról írsz, hogyan viszonyultál roma emberekhez gyerekkorodban. Például: „Volt olyan, hogy bejött a cigány asszony, aki seprűt árult, fogtam egy karót és kikergettem. Futottam vele szembe, és ő alig tudott kiszökni a kapun.” Be kell vallanunk: Székelyföldön ez egy teljesen megszokott magatartás. De hogyan látod most, hogyan tudnánk mégis a gyermekeinket egy másfajta, odaforduló vagy legalább nem elutasító viselkedésre nevelni? Látsz te erre praktikákat, módszereket?

K. O.: A fenti kis jelenetből igenis kitűnik az, hogy nem nagyon szerettem a cigány testvéreket. Pontosan azért, mert én magam is szégyenlettem azt, amit a nem cigány testvérek rájuk mondanak – s mondjuk ki őszintén, sokszor jogosan. Nem kell félreérteni, csatládom, ahová mai napig is tartozom, nem cigányellenes. (Erre én magam vagyok a példa azzal, hogy engem befogadtak.) Hanem egyszerűen az általános vélemények, megjegyzések fordítottak el engem a cigányoktól. Egyszerűen szégyelltem azt, aki s ami vagyok. Ha lehetett, távolról elkerültem őket.

Bizonyára most sok olvasóban felmerül egy-egy emlék a cigányokkal kapcsolatosan.

A következő sorok egy utazásra hívják meg a kedves olvasókat. Utazásunk első állomása **Az elfogadás.**

Gondolom, hogy sokak számára ismerős Saulnak, a későbbi Pál apostolnak a megtérése. Pál apostol nagyon támadta a kereszténységet, és épp a keresztények üldözése során Damaszkusz kapuja előtt leesik lováról, és hívő keresztény ember, apostol, tanító lesz. Valahogy én is így voltam. Amíg nem ismertem meg cigány testvéreimet, amíg az Úr nem mutatta meg a helyes ismeretet, addig én is üldöztem őket. De szülőanyám meglátogatása teljesen megváltoztatta a cigányokról alkotott véleményemet. A testvéreimmel és unokatestvéreimmel való beszélgetés során rájöttem arra, hogy ők is kereső emberek, nekik is vannak álmaik; s nem is annyira agresszívek, mint amennyire én azt elképzeltem. Ettől a pillanattól, bennem volt, hogy vannak jó cigányok is, vannak szerethető cigányok is, vannak komoly szándékkal

Van, akinek rossz élmény, van, akinek kevésbé rossz élmény. Ezek a megtapasztalt, látott, vagy akár hallott élmények és az általános gyűlölet és harag az, ami nagyon sok nem cigány embert (és annak idején engem is) ellenségessé alakítanak irántuk. De mégis hol van az a pont, ahol azt tudom mondani, elég ebből! Elég az ítéletből, elég a rágalmozásokból! Elég! Elég! Elég! Hm...

„Ha ítélekem, magamat is ugyanúgy elítélem...”

Nagyon hosszú időnek kellett eltelnie, míg e pontra rátaláltam. Vagyis az elfogadás pontjára. Nagyon sokszor szorongtam, vagyis 18 évig. A lelkemben tudtam, hogy én is cigány vagyok. Ha ítélekem, magamat is ugyanúgy elítélem, hiszen nem tagadhatom le származásomat, gyökereimet.

megáldott cigányok is. Nagy szegényemben rájöttem arra, hogy én egy olyan népet ítéltem el, akiket jóformán nem is ismertem. És mi kellett ahhoz, hogy megváltozzon a róluk kialakult negatív véleményem? Egyszerűen a kommunikáció. Odamenni hozzájuk, és elbeszélgetni velük. Ha tudtam volna, hogy ilyen egyszerűen megy... Kedves olvasó, tanultam hibáimból. Úgy ítélték róluk, hogy nem is ismertem őket valójában. Ekkor tudtam meg azt is, hogy mennyi tehetséges cigány gyermek, fiatal van... S hogy jobb, ha nem általánosítok. Ha egy gyerek ellopott egy tárgyat, ne mondjuk azt, hogy minden cigány gyermek lop. (Csak megjegyzem: Miért is teszi? De ez egy másik téma...)

Második állomásunk a **befogadás** állomása.

Nevelőszülők egyengetik az én életutamat. Mégpedig egy magyar család... Ebben az állomásban arra összpontosítsunk, hogy miként tudom befogadni Krisztusban a cigány testvéreimet. A leglényegesebb, hogy ismerjük fel embertársainkban az értéket. Isten a cigány gyermek számára is adott talentumokat, épp ugyanúgy, mint bárki másnak. Isten szeretete benne is pont úgy tombol.

De mégis mi a feladatunk? Nagyon egyszerű, és ehhez nem kell senkit örökbe fogadni: a lehetőség megadása. Sokszor az a cigány

gyermek kiszolgáltatott helyzetben van. Miért áll ki kéregetni? Miért nem tud úgy tanulni, mint más gyermek? Vannak egészen egyszerű válaszok is ezekre, de kívülről nézve nem látjuk a körülményeket. Legtöbb esetben a kis egyszobás lakásban, ahol minimum hatan vannak, nehéz tanulni.

Nagyon nehéz, de próbáljam befogadni ezeket a tényeket, s így tekintsek rá arra a rongyos kis lurkóra, ne az legyen az első megjegyzésem, hogy bűdös, hanem, hogy vajon ő tehet róla...?

És ha megváltozik a véleményünk? Rögtön adjunk lehetőséget számára. Lehet erkölcsi lehetőség vagy anyagi, de az erkölcsi a legfontosabb. Beszélgessek vele, kérdezzem meg, hogy van. A befogadás akkor jön létre igazán, amikor anyagi lehetőséget is biztosítunk számukra, de ez semmiképpen nem pénzt jelent. Ha éhes az a gyermek, akkor enni adni. Ha a használt ruháim felgyűltek, adjam oda jó szívvel.

A szülők tudják jól, hogy nem a gyermek a hibás azért, ami körülötte történik. A cigány gyermekeknél mért lenne másként?

Ne azért tiszteljenek engem, mert kispap vagyok... tiszteljék szüleimet, akik befogadtak családjukba, s lehetőséget adtak, nekem, egy cigány gyermeknek, hogy Istentől kapott tehetségemet kamatoztatni tudjam.

Nagyon szíven ragadó az, ahogyan meséled, hogyan kerültél a mostani szüleidhez: „Ott voltam három évig egy családnál, de nem maradtam tovább, kellett volna mennem gyermekotthonba. (...) Öt család, öt szülő nézett meg engem, egyiknek se kellettem. Nagyon csúf, vézna voltam. Aztán mindig jött hozzánk egy asszony tejért. (...) Odafutottam hozzá, ott ült a konyhában a széken, s megkérdeztem tőle: Néni, mikor viszel el engem? Azon a napon nem a tejet vitte, hanem engem... Elvitt, felnevelt, és a mai napig

is ez a család egyengeti utamat.” Természetesen minden székely asszony nem vihet haza egy árva roma gyermeket, de kevesebb áldozattal is tudnánk sokat segíteni. Hogyan tanítható szerinted a fiataljainknak az, hogy bátrabban közeledjenek roma csoportokhoz és hogy a legmegfelelőbb módon segítsenek?

K. O.: Ma nagy öröm látni, főleg városban, hogy sok vegyes barátság van, cigány fiatal és magyar fiatal között. Természetesen ez is a hozzáállástól függ. A leglényegesebb, hogy ne az előítélet legyen az első helyen, hanem merjek leállni vele s merjek beszélgetni vele. Tudjuk jól, hogy csak azzal érdemes kapcsolatban lenni, aki viszonozza a közelségünket. Más nemzetekben is lehet azt tapasztalni, hogy nem mindenki nyitott. Csak azzal lehet előre lépni, aki akar is előre lépni. Ha valaki agresszív, akkor hagyni kell. A lényeg itt is, hogy ha egy cigány fiataalt megpillantunk, ne legyünk előítélettel iránta. Hallgassuk meg! Tudatosítsuk azt, hogy ő nem olyan kultúrából, körülmé-

nyekből jött, mint mi. Legyen első a szeretettel való viszonyulás.

A gyakorlati éves helyemen volt olyan is, aki mogorva tekintettel jött felém, azt hittem meg fog verni. De az én hozzáállásom a szeretetteljes tekintet volt. Megszólítottam, s így olyan szépen elbeszélgettünk. Az az ember, aki megtapasztalta a cigányok szeretetét, az meg tudja különböztetni, hogy egy nemzetben vannak jó és kevésbé jó emberek. Akkor tudok eljutni igazán arra a szintre, hogy cigányokat be tudjak fogadni, amikor nem a negatív szempontot emelem ki, hanem igenis ki tudom szűrni azt, hogy vannak nagyon értékes cigány emberek, akik komolyan keresik a barátságot, akikben igazán él a szeretet, s ezt meg is szeretnék osztani. Emellett vannak olyanok is, akik vágyanak a különlegességre, akik büszkéek arra, hogy magyar barátaik vannak. Azt kívánom, hogy minél többen el tudjuk mondani, hogy „nekem igazi cigány barátom van, akire igenis büszke vagyok”. Én el tudom ezt mondani!

Kérdezett: Péter Boglárka

Fotó: Miklós Csongor

Mentálhigiénés pedagógusi jelenlét a romaoktatásban

Fikó Enikő, tanítónő, mentálhigiénés szakember több éve oktatja a roma gyerekeket Csíksomlyón. Őt kérdeztük arról, hogyan éli meg a munkáját, hogyan látja a roma gyerekekhez való kapcsolódás lehetőségeit.

FIKÓ ENIKŐ
tanítónő, mentálhigiénés szakember

Hogyan talált meg a romaoktatás és hány éve tanítod a roma gyerekeket Csíksomlyón?

F. E.: Pedagógusi pályám kezdetén Balánbányán tanítottam két évet, majd gyermeknevelési szabadságra jöttem. Ezidő alatt ott poszt-összevonások voltak, az egyre kisebb gyermeklétszám miatt, és az áthelyezés során ez volt az egyik legközelebbi munkahely a lakhelyemhez. Kipróbáltam és maradtam. 2004-ben kezdtem, és még egy két éves gyermeknevelési szabadság kivételével, azóta folyamatosan itt tanítok.

Milyen érzéseket élsz meg egy délelőtt a gyerekekkel való foglalkozások, az órák alatt? Meséj extrém helyzetet is, jót és rosszat egyaránt!

F. E.: Nagyon változó érzéseket élhet meg az ember ebben a munkában. A változások hirtelen jönnek. Ennyi év gyakorlatából tudom, hogy kevés alkalommal sikerül úgy kivitelezni a foglalkozásokat, ahogy előzőleg reméltem és ahogy otthon elterveztem.

Öröm és hála van bennem akkor, amikor látom, hogy sikerült felkeltenem a gyerekek érdeklődését, és ezáltal a tanulásra ösztönöztem őket. Mivel nehéz családi háttérből jönnek, az otthoni élmények nagyon befolyásolják a figyelmüket, érdeklődésüket. Egy délelőtt folyamán van sikerélmény és sikertelenség is egyszerre, ugyanakkor frusztráció, és csalódás is.

Extrém helyzet? Negatívát nem szívesen mondanék, hisz úgy érzem, van egy bizalmi légkör a gyerekek és köztem, és ez fontos nekünk. Általánosítva elmondhatom, hogy sok az agresszió, és ez, úgy érzem, hogy őket, mint osztályközösség is, és a tanárokat is, leterheli.

Pozitív esetként eszembe jutnak olyan beszélgetések, mikor sikerül egy-egy konfliktusos helyzetet úgy feldolgozni, hogy egyik félben sem marad sérelem, illetve úgy, hogy ezek az alkalmak építőek legyenek a közösségre nézve.

Nagy élmény a tanulóknak az, amikor kirándulni megyünk autóbusszal vagy vonattal, hisz sokan korábban sosem ültek vonaton. Örülnek annak is, amikor színházba megyünk, voltak évek, mikor sikerült öt napos táborba elvinni az akkoriban 50 fős gyereksereget.... Kollégáimmal igyekszünk pótolni azt, ami az otthoni családi életükből kimarad.

A zene fontos neked, néha dalok csendülnek fel a lelkedben, kántorkodsz is, lehet, hogy éppen a zene az a plusz szál a roma gyerekekkel, ami miatt te jobban érzed, érted őket? Mit gondolsz erről?

F. E.: Nagyon sok gyermekdalt, népi gyermekjátékot tanulunk az évek során, hisz azt látom, hogy ezek által könnyebben sikerül nekik lenyugodni és a munkára készülni, ugyanakkor ezek fejlesztő hatással is bírnak. Nemrég voltam egy képzésen, ahol roma énekeket is tanultunk, ezeket az osztályban nekik is megtanítottuk, hisz ők sem ismerik ezeket a dalokat. Érdekes tapasztalat számomra, hogy láthatom, hogy ezeket a dalokat magukénak érzik. Amikor ezeket éneklük, teljesen más a lelkesedésük, ilyenkor az arcukon mintha generációk érzelmei jelenítnének meg. Mély érzésvilágot képesek feltárni az énekeikben, amit beszéddel nem lehet kifejezni. Talán sokaknak furcsának tűnik, amit mondok...

A kérdéses is rátapint arra, hogy az énekek kapcsán nekem magamnak is az volt az érzésem, hogy ének közben egész más oldalról értem és érzem ezeket az embereket.

Tudom, hogy igényesen, komolyan állsz a munkádhoz. Az utóbbi években képzéseken is vettél részt, akár Magyarországon is. Milyen többletet hoznak ezek számodra?

F. E.: Egyre többen vagyunk a megyében is, akik roma gyerekeket tanítunk, és a képzési ajánlat nagyon szűkös ezen a téren. Azért is örvendtünk, hogy sikerült egy Erasmus+ projekt keretén belül olyan képzésre eljutni, ahol valóban a minket érintő nehézségekről volt szó. A Kedvesház nevű pedagógiai módszerről tanultunk, melyet Magyarországon dolgoztak ki, és maga a képzés is nagyon igényesen volt felépítve.

Sok mindent megtudtunk a roma nép történelméről, kultúrájáról, és használható eszközöket, játékokat mutattak nekünk a szakemberek, amelyeket ők már kipróbáltak és évek óta hasz-

nálnak. A roma tanulóknál a szóbeli megértés nehezkébb, így nagyon fontos a gyakorlati jellegű tanulás, a megtapasztalás minél több érzékszerv által. A módszerek mellett a képzésnek volt egy érzékenyítő jellege is, és úgy gondolom, hogy ez nagyon fontos a pedagógusoknak. Elengedhetetlen, hogy empátiával közeledjünk a tanítványaink felé, hisz ezáltal jön létre az a bizalmi kapcsolat, ami nélkülözhetetlen ebben a munkában. A gyermek igazi elfogadását nagyon fontosnak tartom, hisz a gyermek akkor mer kibontakozni, és vállalni önmagát és akkor tud fejlődni, ha elfogadó légkört tapasztal.

Mindezek mellett a képzés lehetőséget adott arra, hogy pedagógus társainkkal a hasonló gondjainkat megosszuk, megoldásokat keressünk, sikeres módszereinket elmondjuk.

Kérdezett: Simó Irma

Mély érzésvilágot képesek feltárni az énekeikben, amit beszéddel nem lehet kifejezni.

Fotó: Miklós Csongor

Bepillantás egy valóban gyermekközpontú oktatási rendszerbe

A 15 évesek körében világszerte végzett PISA felmérésen (www.oecd.org/pisa) a romániai diákok sajnos rendszeresen rosszul teljesítenek. Európa majd összes országa (kivéve néhány balkáni országot és Törökországot) jobb eredményeket produkál, noha a „világelső” helyekre az utóbbi években az európaiak közül csak az észtek és a finnek jutottak fel.

Hogy mi lehet a romániai és a finn oktatási eredmények közötti szembetűnő különbség oka, annak járhatott utána, személyesen is, egy csíkszeredai tanárokból álló csapat. Egy Erasmus+ program keretében (creativeschools.eu) egy héten át finn általános iskolákat látogattak, és a Jyväskylä Tudományegyetem Tanárképző Intézetének előadásain, műhelyfoglalkozásain vettek részt.

Megfigyeléseikről a későbbiekben részletesen is beszámolunk a *Kisokos-Nagyokos* ha-

sábjain, előljáróban csak néhány főbb megfigyelés:

Esélyegyenlőség

Nemcsak a finn tanároknak, de a tehetséges diákoknak is feladata a lemaradó vagy lassabban felzárkózó társaikból kihozni a maximumot. A diákokhoz „lehajló” tanár, és az együtt, egymást segítve tanuló diákok még a felsőbb osztályokban is mindennapi jelenség.

A tanulás öröme

Finn alaptantervi követelmény, hogy minden gyermeknek meg kell tapasztalnia a tanulás sikerét és örömét. A tanuló aktív részese a tanulásnak, ezért minden folyamatba bevonják, a tervezéstől az értékelésig. Meghallgatják, egyéniségét értékelik, egyéni igényeit figyelembe veszik, tehetségét bátorítják, motivációját változatos tanulási és együttműködési módszerekkel tartják fenn.

„Kutató” tanárok

A finn oktatás a (társadalmi megbecsülésnek örvendő) tanárok és helyi közösségek autonómiáján és a kölcsönös bizalmon alapul. Helyi tantervek egészítik ki a kerettantervet, a tanároknak teljes a szabadságuk (és a felelősségük) az oktatás módszereit és eszközeit illetően. Az ötéves tanárképzésre nagyjából tízszeres a túljelentkezés. A kiváló „emberanyagból” az egyetemek a pedagógia „tudósait” nevelik ki. Minden tanárral szemben elvárás, hogy saját pedagógiai gyakorlatát állandóan kritikus szemléljék, kísérletezzen, kutasson, változtasson a jobb tanítás érdekében. A ta-

nárok egymást is folyamatosan támogatják, munkaköri feladataik közé tartozik a saját fejlődési célok és stratégiák követése.

Értékelés

A folyamatos és formatív értékelés fontosabb a finn iskolákban, mint a jegyadás (amit csak 6. vagy 7. osztályban vezetnek be). A szóbeli, személyes értékelés, önértékelés és társ-értékelés során fontos szerep jut a hibák, tévedések elfogadásának, az abból való tanulásnak, a bátorításnak, a személyes tanulási célok beazonosításának.

A finn alaptanterv szerinti hét alapkompétencia között a következők kapnak helyet: gondoskodni magamról és másokról, napi teendők intézése, biztonság, sokoldalú írástudás/ műveltség, megtanulni gondolkodni, megtanulni tanulni... Ezen kompetenciák harmonikus fejlesztése miatt, innen nézve a finn iskolák hihetetlenül színesek, a diákok kiegyensúlyozottak és felelősségteljesek. Példás tisztaság van az osztálytermekben és a mosdókban. Gyakori a szabad, a tanári felügyelet nélkül zajló tanulás – a folyósón, a könyvtárban stb. És ugyanígy jellemző a közös ebéd, amelyet még az óvodások is maguknak tálalnak, és utána maguk raknak rendet. Az intézményekben mindenhol szinte kitapintható a biztonságérzet és a „jól-lét”.

LÁZÁR CSILLA
ügyvezető igazgató,
Spektrum Oktatási Központ

PÉTER BOGLÁRKA

Százon túl...

Lejárt Románia centenáriumi éve. A kerek évforduló talán mégiscsak megvillantott a magyar közösség számára is egy szikrányit az ünnepi csillogásból. (No nem arra gondolok, hogy túl sok magyar ember kivonult volna a tüzijátékra vagy járta volna a horát.) Ám egy kis megújulást, új lendületet talán most nekünk is hozott a december 1., ugyanis végre lehetett a romániai magyar médiában néhány nem síránkozó és nem csak a magyar áldozati szerepet hangsúlyozó írást, véleményt is olvasni az egysüléstről, az elmúlt száz év eseményeiről.

Ez leginkább Szilágyi N. Sándor kolozsvári egyetemi tanárnak köszönhető. A tanár úrnak a nemzeti ünnep előtti napokban megjelent írásai a román–magyar viszony normalizálódása

mellett és a valódi párbeszéd mellett álltak ki, bátran felvállalva az elmúlt évtizedek elhibázott politikai megközelítéseinek a kritikáját is.

Hogy erre az újfajta megközelítésre, az igazi párbeszédre, az erről való higgadt és nem érzelmős beszédmódra milyen nagyfokú igény van a román és a magyar civil lakosság részéről egyaránt, azt mutatják ezeknek a cikkeknek az olvasottsági mutatói is, a néhol 40 vagy 60 ezer fölötti kattintás és a többszáz komment.

Pedagógusok és szülők figyelmébe ajánljuk Szilágyi N. Sándor ezen friss írásait. A mai felnőtt generáció saját magát kell előbb megnevelje, képezze ahhoz, hogy egy változást a román–magyar viszonyokban felvállaljon, de a fiatalok ezirányú képzését sem halasztgathatjuk – és ebben a folyamatban ezek az írások alapolvasmányokként szolgálhatnak.

Közzéteszünk Szilágyi N. Sándor hozzájárulásával és segítségével egy listát ezekből a magyar és román nyelvű cikkekből, hogy elősegítsük az olvasónak a könnyebb hozzáférést, a gyorsabb rákeresést:

 – *Scrisoare de suflet românilor indignați despre români și unguri, puțin altfel:* egyfajta levél a románokhoz, amiben a szerző felvázolja, mért nem tudunk mi, magyarok, együtt ünnepelni velük.

 – *Mit nem ígértek nekünk a románok Gyulafehérváron?*

 – a fenti cikk román változata következett, kiegészítésekkel: *Ce n-au promis românii ungarilor la Alba Iulia?*

 – interjú a Marosvásárhelyi Rádióban

 – *Háromszázhatvan fokos irányváltás az RMDSZ-ben:* egy cikk arról, hogy az RMDSZ és a magyar politikusok általában hogyan kellene hozzáálljanak kisebbségi ügyekben a dialógus kezdeményezéséhez és az eredményes tárgyaláshoz.

 – 55 perces beszélgetés a Kolozsvári Rádióban, elérhető Szilágyi N. Sándor google drive-ján

 – A centenáriumi ünnepek után jelent meg: *Post-scriptum la o scrisoare*

Péter Boglárka

safebook

MONDD EL • TÖRÖLD • BLOKKOLD • JELENTSD

Ez a válaszuk a cyberbullyingra. Mindenki tehet ellene. Tedd meg te is, amit tudsz! www.saferinternet.hu

Tájékoztató plakát a saferinternet.hu honlapról –
Nemzetközi Gyermekektől Szolgálat Safer Internet Program.

Eredeti
változat:

Megjelent a Pro Educatione Egyesület kiadásában

PRO EDUCATIONE EGYESÜLET

530203 Csíkszereda / Csíksomlyó

Szék u. 147.

Tel: 0745585846

office@proeducatione.ro

www.proeducatione.ro

<https://www.facebook.com/proeducatione/>

A folyóirat megjelenését támogatták:

Ára: 10 lej